

Informasjon om virksomheten

Virksomhetens navn: Xstrata Nikkelverk AS	Rapportnummer: 2009.114.I.SFT
Postadresse: Serviceboks 604, 4606 KRISTIANSAND S	Dato for kontrollen: 01.10.2009
Besøksadresse: Vesterveien 31, 4613 KRISTIANSAND S Kommune: KRISTIANSAND	Organisasjonsnr.: 871685762
Telefon: 38 10 10 10	SFTs saksnr.: 2008/49
Bransjenr. (NACE-kode): 24.450	Tillatelse datert: 18.12.2003 med endringer av 7.7.2009
Virksomheten er: ☐ importør ☐ forhandler ☐ produsent ☐ bruker ☐ annet:	☒ ISO-14001-sertifisert ☐ EMAS-registrert

Informasjon om kontrollen

Kontaktperson fra virksomheten ved kontrollen: Hege Stubberud	Fra Statens forurensningstilsyn (SFT): Tone Line Fossnes Anne-Elisabeth Arnulf
Følgende hovedtema ble kontrollert: ☒ risikovurdering ☒ tankanlegg ☒ storulykke	

Resultater fra kontrollen

Det ble avdekket 3 avvik. Avvikene er nærmere beskrevet fra side 3 i denne rapporten

Oppfølging etter kontrollen

Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik 2 og 3 beskrevet i denne rapporten. SFT ber om en skriftlig bekreftelse innen 1. desember 2009 på at disse avvikene er rettet. Dersom virksomheten mener at det ikke lar seg gjøre å rette opp disse avvikene innen denne fristen, skal det redegjøres for årsaken og fremlegges en tidfestet handlingsplan for det videre arbeidet. Når det gjelder avvik 1 venter SFT på virksomhetens granskningsrapport om utslipp av saltsyre til grunn og sjø den 28. september. Denne granskningsrapporten skal sendes SFTs saksbehandler Eli Mathisen for videre behandling.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

7. oktober 2009

Tone Line Fossnes

dato

inspektør

Statens forurensningstilsyn

dato

for virksomheten

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Gebyr for virksomhet med tillatelse

Virksomheten er plassert i risikoklasse 1, jf. forurensningsforskriften § 39-6 om gebyr for kontroll av inntil en dags varighet. Dette innebærer at virksomheten skal betale kr. 19200.- i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes.

Offentlighet i forvaltningen

Inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten på www.sft.no. jf. offentlighetsloven. Rapporten sendes også til Fylkesmannens miljøvernavdeling i Vest-Agder og til Kristiansand kommune.

Avvik**Avvik 1**

Xstrata Nikkelverk har hatt et ulovlig utslipp av saltsyre (HCl) til grunnen og videre til sjø 28.september 2009.

Avvik fra:

Utslippstillatelse datert 18. desember 2003 endret 7. juli 2009 punkt 3.2.

Kommentarer:

I følge tillatelsen har virksomheten kun tillatelse til utslipp til sjø gjennom 5 spesifiserte samleledninger. Utslipet 28.september rant ut gjennom luftventil på taket av en jernbanevogn som skulle losse saltsyre, rant videre til grunnen og til sjø. Mengdene er av virksomheten beregnet til 8 m³ konsentrert saltsyre, dvs. ca 36-35 %.

Bakgrunnen for utslippet var en overfylling i HCl tank 1343A tidligere i september, trolig 08.09.09. Overfyllingen førte til at fangdammen rundt tanken ble fylt med noe saltsyre og måtte tømmes. Saltsyre i fangdammen ble først oppdaget 24.09.09 og hadde da ført til opptøring av belegg i fangdammen og korrosjon i utstyr som bla ventil/pakninger.

Virksomheten mottar ukentlig saltsyre transportert i jernbanevogner og disse losses normalt til tank 1343A. I forbindelse med reparasjoner på tank og fangdam måtte lossing av saltsyre fra jernbanevogner legges om slik at saltsyre kunne losses direkte til tank 1343B som ligger i et annet område på virksomheten. Da omleggingen ble gjennomført 28.09.09 viste det seg at utstyret ikke var dimensjonert riktig, noe som førte til at syre rant ut av lufteventilen på en av tre jernbanevogner som skulle losses.

Virksomheten har målt pH i sjøen ved utslippstedet og den laveste verdiene ble målt til pH 5.73 i en kort periode. Det var ingen synlige effekter av utslippet.

I forbindelse med å legge til rette for omleggingen av lossesystemet hadde virksomheten 25.09.09 også et utslipp av saltsyre til sjø. Rør med HCl fra lagertank 1343A skulle kuttes og det ble antatt at røret var drenert. Det viste seg ikke å være riktig og det rant ut ca 150 liter til sjø.

Hendelsen 28.09.09 ble varslet til brannvesen og Kystverket i henhold til forskrift om varsling av akutt forurensning. Foreløpig rapport om hendelsen er også sendt SFT. Virksomheten skal granske disse hendelsene og utarbeide en egen granskningsrapport.

Avvik 2

Virksomhetens forebyggende vedlikeholdsprogram har enkelte mangler

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5, 2. ledd, punkt 7, Utslippstillatelse av 18. desember 2003 endret 7. juli 2009, punkt 10.3 vedlikeholdsplikt.

Kommentarer:

Xstrata Nikkelverk består av mange produksjonsavdelinger som benytter felles vedlikeholdssystemer. Idag er både systemene Maximo og SAP i bruk men planen er full overgang til SAP i løpet av 2010. I overgangsperioden vil f.eks forebyggende vedlikeholdsoppgaver som er gjennomført ikke kvitteres ut i Maximo og ved utskrifter fra Maximo vil det ikke være helt samsvar mellom dato gjennomført og dato på utskrift.

Under inspeksjonen ble det tatt ut noen stikkprøver av det forebyggende vedlikeholdet av utstyr i ML-anlegget. Stikkprøvene viser følgende mangler i systemet:

- tilstandskontroll av tank nr 1343B
- akseptkriterier ved tilstandskontroller av tanker og rør
- funksjonstesting av nivåmålere og nivåalarmer i HCL-tank 1343A og B
- tetthetskontroll av sump under tank 1610
- funksjonstesting av enkelte sumper/kjellere, kun rutiner for å sjekke om det er væske i sumpene/kjellerne og funksjonstesting av brønnpumper er lagt inn
- forbyggende vedlikeholdsrutiner for rørgater, kulverter

Avvik 3:

Virksomhetens bruk av sumper/kjellere er ikke i henhold til tillatelsen.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 18. desember 2003 endret 7. juli 2009 punkt 3.2 utslippsreducerende tiltak med mer.

Kommentarer:

I tillatelsen heter det at virksomhetens kjellere ikke skal brukes som lager for tungmetallholdige prosessvæsker og at all lekkasje skal samles opp og ledes bort straks.

Ifølge virksomhetens avviksmeldinger i Synergi har det i ML-anlegget vært meldt inn 9 avvik med ”oppløsning i kjeller” i 2008 og 10 i 2009. Det er beskrevet i virksomhetens egne rutiner at kjellerne ikke skal brukes som lagringsplass for tungmetallholdige prosessvæsker og at lekkasjer skal straks samles opp og ledes bort. Under inspeksjonen var det en lekkasje av syreholdig løsning i kjeller i ML-anlegget og i en av sumpene i kjelleren var det væske som virksomheten var i gang med å pumpe opp.

Andre forhold

Storulykketilsyn

Xstrata opplyser at de har sendt ut ny informasjon til allmennheten om sikkerhetstiltak i mai 2009, jf. §12 i forskrift om tiltak for å avverge og begrense skadevirkningene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (7000 eksemplarer). Det arbeides med en internettside med tilsvarende informasjon.

Xstrata Nikkelverk opplyser at de har kontakt med nabovirksomheten, Statoil, om å ha felles alarmer ved brann/eksplosjon/hendelser.

Omfang av inspeksjonen vedlikehold

Utstyrskomponenter skal deles inn i 3 kategorier for kritikalitet; A, B og C. Det opplyses at denne inndelingen er ganske ny. Utstyret er i dag plassert i to kategorier enten kritisk eller ikke kritisk. Arbeidet med å legge inn rett kategori er i gang for alt utstyret

Under denne inspeksjonen ble det tatt ut noen få stikkprøver av det forebyggende vedlikeholdet fra produksjonen i ML-anlegget;

- sump 1610A
- HCl tanker, særlig 1343A
- HCL losseledninger båt/tank og jernbanevogn/tank
- Rørbro nr. 12

Det ble sett på om hendelser i disse områdene var vurdert i

- miljørisikoanalysen utslipp til sjø
- rutiner for forebyggende vedlikehold
- resultater fra gjennomført forebyggende vedlikehold/vedlikehold - historikk

ML-anlegget ble plukket ut under inspeksjonen etter en gjennomgang av avvikssystemet Synergi. I Synergi var det mange innrapporterte avvik angående oppløsning i kjellere og flere hendelser i september med utslipp av HCl.

Xstrata Nikkelverk hadde 9.mars 2009 et utslipp av mellom 1-2 m³ organisk løsning til sjø. Utslipet og virksomhetens oppfølging har blitt rapportert til SFT. Denne hendelsen er ikke fulgt opp videre av SFT under denne inspeksjonen.

Oppfølging av gjennomførte tiltak etter utslipp av svovelsyre oktober 2008.

Virksomheten har orientert SFT om hendelsen og har fulgt opp med en rekke tiltak. SFT er fornøyd med virksomhetens oppfølging og de iverksatte tiltakene.

Avvik 1 angående ulovlig utslipp av svovelsyre fra lagertank via dreneringsledningen i fangdammen 16. oktober 2008.

Iverksatte tiltak:

- vann fra rengjøring av tankene skal gå til deponi og ikke sjø
- prosedyre for rengjøring av tanker er utarbeidet
- rutiner for vedlikehold av ventiler og fangdam er forbedret

Avvik 2 angående risikoreduserende tiltak i forbindelse med klargjøring av lagertanken.

Iverksatte tiltak:

- SJA skal innarbeides i alle avdelinger
- risikovurderingen for svovelsyrefabrikken oppdatert med hensyn på rengjøring av tankene miljørisiko for transportledninger
- arbeidstillatelses skjema tatt inn punkt om å vurdere fare for miljø/utslipp til miljø

Avvik 3 angående risikoreduserende tiltak for den andre svovelsyretanken sett i lys av at fangdammen ikke er tett.

Iverksatte tiltak:

- alarm knyttet til raske nivåendringer i tanken
- HMS avdelingen gjennomfører egne runder for visuell sjekk av fangdammer, avvik rapporteres i Synergi
- tettset ekspansjonsfuger i fangdammen
- overflatebehandlet fangdammen med epoxybelegg
- ventil bygget om men rør til sjø er fortsatt stengt, oppsamlet væske i pumperommet tømmes manuelt med slambil, andre dreneringer av væsket vurderes fortsatt
- miljørisikovurdering er oppdatert og lister en rekke tiltak som går på ettersyn av fangdam

Avvik 4 angående utvasking av hydroksidslam og synlige utslipp til sjøen.

Iverksatte tiltak:

- tetting og bedre kontroll av fangdammen
- flere tiltak nevnt under avvik 2 og 3

Avvik 5 angående forbyggende vedlikehold av fangdam og dreneringsventil.

Iverksatte tiltak:

- rutiner for hyppigere inspeksjon av fangdammen
- ombygging av ventil ikke gjennomført enda i påvente av en løsning for hvordan syre skal fraktes fra losseslangen og vekk fra pumperommet på en sikker måte

Dokumentunderlag

Diverse rutiner for vedlikehold, miljørisikovurdering utslipp til sjø, tilstandskontrollrapporter